

ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ СВИНОМАТОК І КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ У ГОСПОДАРСТВІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ ПІДПРИЄМЦЯ ФІЛІП'ЄВА М. М.

*Карлова Л.В., канд. с.-г. наук, доцент,
Дніпровський державний аграрно-екномічний університет,
вул. Сергія Єфремова, 25, м. Дніпро, Україна, 49600, e-mail: karlova71@ur.net*

Ключові слова: свиноматки, кнури-плідники, відтворювальна здатність, якість спермопродукції

Постановка проблеми. Інтенсивність використання свиноматок і кнурів-плідників залежить від відтворення стада. Цей показник має значення для безперервної технології виробництва свинини і отримання достатньої кількості поросят для вирощування і відгодівлі. Відтворювальний цикл свиноматки забезпечують такі періоди: охота і осіменіння, супоросний період, підсисний період і холостий. Холостий період – це період, який триває від відлучення поросят до наступного плідного осіменіння свиноматки.

Відтворення стада не можливе без правильної експлуатації кнурів і свиноматок. Високий показник відтворення може забезпечити складання плану осіменінь свиноматок, а також план проведення опоросів. Завершенням циклу відтворення фахівці вважають хорошу збереженість поросят і правильне їх вирощування. Для супоросних свиноматок важливим є забезпечення комфортних умов утримання з обов'язковим щоденним моціоном, зоогієнічними параметрами мікроклімату. Для поросят необхідно створити умови з оптимальною температурою, годувати їх відповідно до віку та згідно з віковою фізіологією організму.

Таким чином, комплексний підхід до технології виробництва свинини дозволить поповнити ринок м'ясом і м'ясними продуктами і забезпечить конкурентноздатність галузі.

Матеріали і методи досліджень. *Мета роботи* – визначити рівень відтворювальної здатності свиноматок і кнурів-плідників в господарстві фізичної особи підприємця Філіп'єва М.М., що розташоване у Петропавлівському районі Дніпропетровської області. Це товарне підприємство з вирощування свиней великої білої породи.

Рівень відтворювальних якостей свиноматок визначали за такими показниками: багатоплідність, збереженість поросят, витрати корму на 1 кг приросту живої маси.

Показник відтворювальних якостей кнурів-плідників (n=6) визначали за якістю спермопродукції за такими показниками: об'єм еякуляту (мл); концентрація спермій, (млрд./мл); рухливість спермій (%); активність (балів). Дослідження проводили в лабораторії господарства.

Результати досліджень. Встановлено, що в господарстві охота у свиноматок проявляється через кожні 20-22 днів. Цей термін є найбільш благ приємним до осіменіння. У свиноматок з поросятами на підсосі ознаки статевої охоти проявляються через 5 діб після відлучення поросят.

За наявності ознак охоти, свиноматок покривають або осіменяють одноразово. При дворазовому виявленні охоти (вранці і ввечері) свиноматок, у яких охота встановлена вранці, запліднюють ввечері того ж дня. При виявленні охоти ввечері тварин запліднюють вранці наступного дня.

Кількість свиноматок, покритих кнуром-плідником при природному паруванні визначає навантаження на одного кнура-плідника. За штучного осіменіння – це кількість еякулятів сперми протягом визначеного терміну часу. Для молодих кнурців віком 10-11 місяців дозволяється 3 садки на місяць. 11 садок протягом місяця рекомендовано для кнурів-плідників за помірного використання і 23 садки при інтенсивній експлуатації. Кнурів використовують щоденно впродовж 5 днів з перервою на відпочинок не менше 2 діб. Щоденне без відпочинку використання кнурів призводить до погіршення якості

спермопродукції, зменшує її кількість. Така якість сперми має низьку запліднюючу здатність. Не рекомендовано також і нерегулярне використання кнурів-плідників, тому що в придатках сім'яника спермії старіють, їх запліднююча здатність низька.

Молодих кнурів використовують для взяття сперми з 10-11 місячного віку. При цьому вони повинні мати заводську вгодованість і важити 130,0-140,0 кг. Привчати їх до опудала починають раніше, зазвичай з 6-8 місячного віку. Таким хрячків рекомендується надавати періодичні садки на чучело, але не частіше 1-2 разів на декаду.

Якість сперми періодично перевіряють. При виявленні в еякуляті до 12-15 % патологічних сперматозоїдів або при зменшенні концентрації до 0,1 млрд. в 1 мл взяття сперми тимчасово припиняють. Так, згідно даних оцінки якості спермопродукції кнурів-плідників середній об'єм еякуляту дорівнює 235 мл, концентрація сперміїв 0,32 млрд./мл, кількість сперміїв з прямолінійно-поступальним рухом становить 96,0 %.

Результати досліджень відтворювальної здатності свиноматок свідчать, що середня багатоплідність становить 10,9 поросят, витрати корму на 1 кг приросту живої маси – 3,5 корм. од., вік досягнення живої маси 100 кг – 195 днів. Збереженість порослят висока і становить 95 %.

Рівень відтворювальної здатності кнурів-плідників господарства представлений в таблиці 1.

Таблиця 1. Рівень відтворювальної здатності кнурів-плідників

Кнури-плідники	Жива маса, кг	Об'єм еякуляту, мл	Концентрація сперміїв, млрд./мл	Активність, бали
	$X \pm S_x$	$X \pm S_x$	$X \pm S_x$	
1. №215	278,2±9,1	235,4±5,4	0,32±0,003	8,5
2. №590	250,2±8,4	231,3±9,1	0,33±0,001	9,2
3. №436	300,1±12,3	233,5±10,1	0,32±0,002	8,7
4. №127	292,0±14,5	237,8±7,3	0,29±0,001	8,0
5. №360	262,5±7,90	230,9±6,4	0,34±0,005	7,9
6. №421	271,4±10,0	236,6±4,2	0,31±0,03	8,4
У середньому	275,7±8,3	234,3±8,9	0,32±0,02	8,4±0,25

Отримані результати таблиці 1 показують, що всі 6 оцінених кнурів-плідників господарства придатні для експлуатації. Це підтверджують отримані показники якості спермопродукції: середній об'єм еякуляту – 234,3±8,9 мл, середня концентрація сперміїв – 0,32±0,02 млрд./мл. В усіх досліджуваних зразках спермії мали прямолінійно-поступальний рух з рухливістю сперміїв 93,3±1,24 %. Активність сперміїв становить 8,4±0,25 бали.

Висновок. Таким чином, отримані результати показують, що рівень відтворювальної здатності свиноматок і кнурів-плідників у господарстві забезпечують умови для виробництва товарної свинини за рахунок вирощування власного молодняка.

UDC 636.32/.38: 636.018:57.033

Karlova L.V. REPRODUCTIVE CAPACITY OF SOWS AND FEEDING BOARS IN THE FARM OF AN INDIVIDUAL ENTREPRENEUR FILIPYEV M.M.

Dnipro State Agrarian and Economic University, e-mail: karlova71@ur.net

Abstract. The results of research on the indicators of the reproductive qualities of sows and breeding boars of the large white breed are presented. It was established that the average fertility is 10.9 piglets, feed consumption per 1 kg of live weight gain is 3.5 fodder. units, the age of reaching a live weight of 100 kg is 195 days.

Piglet survival rate is high and is 95 %. In terms of the quality of sperm production, breeding boars meet the requirements of the elite-record class, which will ensure continuous production of marketable pork at the expense of growing own young animals.

Key words: *sows, breeding boars, reproductive capacity, quality of sperm production*

УДК 636.2/064

ВПЛИВ ФІЗІОЛОГІЧНОГО СТАНУ КОРІВ НА БІОХІМІЧНІ ПОКАЗНИКИ СИРОВАТКИ КРОВІ В УМОВАХ СТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ

Козир В. С., доктор с.-г. наук, професор, академік НААН,

Денисюк О. В., Дімчя Г. Г., канд. с.-г. наук, с.н.с.,

Майстренко А. Н., Головатая О. І., канд. с.-г. наук,

Інститут зернових культур НААН України, вул. В. Вернадського, 14, Дніпро, Україна, 49009,

e-mail: izkzoo3337@gmail.com

Ключові слова: *тваринництво, порода, корма, жива маса, лактація, сироватка крові, біохімія*

Природний відбір постійно відбувався і продовжується – слабші тварини вибувають, а разом з ними втрачаються окремі гени та їх асоціації. Ця небезпека з кожним роком не послаблюється. Тому, щоб професійно управляти розвитком популяції, нами системно здійснюється біохімічний контроль статусу крові і своєчасно вживаються відповідні заходи. Безумовно, крім кліматичних і кормових умов, фізіологічний стан тварин впливає на біохімічний статус крові. Тому ми окремо вивчили показники сироватки крові тільних і лактуючих корів.

В дослідному господарстві «Поливанівка» Державної установи «Інститут зернових культур НААН» із загального поголів'я 166 корів української м'ясної породи відібрали 10 голів аналогів за віком (4 роки), живою масою (520-530), середньої вгодованості, з них 5 сухостійних корів (за 2 місяця до отелення) і 5 лактуючих корів з 5-місячними телятами на вільному підсоді. Годували тварин 3 рази на добу традиційним для степної зони раціоном з розрахунку 2,7 кг сухої речовини на 100 кг живої маси з концентрацією енергії в 1 кг 9 МДж і 100 г перетравного протеїну. Дослідження крові здійснювали в сертифікованій лабораторії Дніпровського аграрно-економічного університету. В ході досліджень використовували зоотехнічні, біохімічні, статистичні, біометричні, аналітичні методи.

Встановлено, що тварини української м'ясної породи великої рогатої худоби відрізняються слабим поліморфізмом системи гемоглобіну, що є результатом участі у породотворному процесі сименталів і сірої української худоби. Контроль за допомогою біохімічних маркерів сприяє прискоренню селекційного прогресу в породі як сьогодні, так і у перспективі при її удосконаленні.

Біохімічний аналіз сироватки крові піддослідних тварин свідчить в основному про задовільний стан їх здоров'я, адаптаційні здібності і продуктивний потенціал в екологічних і господарських умовах використання популяції (табл. 1, 2). Деяко понижений рівень загального білка у тільних і лактуючих корів підтверджує деяку ослабленість організму. Дефіцит білка в сироватці, який знаходиться близько до мінімальної межі норми, нерідко обумовлюється обезводненням тіла через недостатність або низьку якість води. Про це констатує і концентрація альбумінів. Індикатором білкового голодування являються і глобуліни. Підвищення їх ролі майже до 75 % в загальній кількості білка сироватки крові вказує на можливі порушення роботи печінки і максимальне напруження імунної системи. Підтверджує це також рівень загального білка, що спонукає прискореному розпаду